

kādam iespēja, citam bieds

DIENAS
TĒMA

<< "Šie likuma grozījumi netika apspriesti ar sabiedriskajām organizācijām, izņemot vienu – kustību "Dzīvesbiedri", kas ir tieši ieinteresēti šo likuma grozījumu pieņemšanā," akcentē deputāte.

Viņa arī norāda, ka iedzīvotāji varēja parakstīties tikai klātienē, samērā īsā laikā, turklāt tas sakrita ar svētku laiku. "Manuprāt, pietrūka par parakstu vākšanu informācijas sabiedriskajos medijos, jo ļoti daudz cilvēku par šādu iniciatīvu uzzināja novēloti. To, ka bija informācijas vakuums, pierāda fakts, ka parakstu skaits ar katru nedēļu pieauga, pirmajā nedēļā bija nedaudz vairāk par diviem tūkstošiem parakstītāju, pēdējā – vairāk par 10 tūkstošiem. Prognozēju, ka, ja parakstu vākšanas periods būtu ilgāks, rezultāts būtu ievērojami labāks.

Vai 35 089 parakstītāju ir daudz vai maz? Manuprāt, pietiekami daudz, lai saprastu, ka lielai iedzīvotāju daļai šis jautājums nav vienaldzīgs. Ja salīdzinām ar citām parakstu vākšanas iniciatīvām, tad šī parakstu vākšana par konkrēto iniciatīvu savāca daudz vairāk parakstu, nekā, piemēram, par ostu reformas atcelšanu. Tur parakstījās mazliet vairāk par septiņiem tūkstošiem iedzīvotāju. "Apvienotais saraksts" no savas puses Saeimā iesniedza izskatīšanai izmaiņas referendumā ierosināšanas kārtībā, lai šo procesu padarītu demokrātiskāku un vienkāršāku. Diemžēl koalīcijas atbalstu šie priekšlikumi neguva."

L. Matisone uzskata, ka deputātu vairākums – "Jaunā vienotība", Zaļo un zemnieku savienība, "Progresīvie" – pieņēma šo regulējumu, piekrāpjot vēlētajus, kas bija ievēlējuši konservatīvu Saeimu. ZZS pirms vēlēšanām solījis vienu, taču, balsojot par atbalstu partnerības institūta ieviešanai, rīkojusies pilnīgi pretēji.

Deputāte arī atzīmē, ka grozījumu aktīvākie aizstāvji un iniciatori pat nav slēpuši, ka šāda laulībai paralēla institūta izveidošana ir tikai pirmais solis uz plašākām pārmaiņām sabiedrībā. Piemēram, partija "Progresīvie" pēc likuma grozījumu apstiprināšanas sarīkojusi speciālas svinības ar nosaukumu "Pirmais solis", šādi apstiprinot, ka nākotnē būs gaidāmi arī nākamie soļi. "Līdzīgi arī citi aktīvistu neslēpa, ka jaunais regulējums pagaidām esot "skapis bez satura" un būs nepieciešami nākamie soļi, piemēram, līdzīgi kā Igaunijā – viendzimuma laulību legalizācija un tālāk jau bērnu adopcija viendzimuma pāriem. Manuprāt, tas no bērnu tiesību aizsardzības viedokļa ir absolūti nepieņemami, jo katram bērnam ir tiesības uz abiem vecākiem – tēvu

un māti. Tāpat līdz ar partnerības institūta ieviešanu laulības nozīme un vērtība tiks nonivelēta, tiks nojaukta izpratne par ģimeni kā savienību starp vīrieti un sievieti, kas mūsu tautai vienmēr bijusi pati par sevi saprotama vērtība."

Nevienlīdzības cena – dārģa

Liepājniece Sendija Gabriela Oficiere un Danute Tamme attiecībās ir jau sešus gadus, sievietes publiski atzinušas, ka ir biseksuāls viendzimuma pāris. Laikam ejot, viņām radās vēlme attiecības sakārtot arī formāli, tādēļ viņas izšķīrās par labu laulībām. Tā kā Latvijā viendzimuma pāris reģistrēt laulību šobrīd vēl nevar, Sendija un Danute attiecības padarīt oficiālas lēma Dānijā, precīzāk, Kopenhāgenā, kas ir tuvākā vieta, kur to iespējams izdarīt.

Uz jautājumu, cik būtisks viņām ir partnerattiecību likums, Sendija laikrakstam atbild īsi un kodolīgi: "Man nav būtisks partnerattiecību likums. Mums tas neko nemaina. Ja arī maina – nesmu iedziļinājusies tik ilgi, līdz tas nav pieņemts."

Tikmēr liepājnieks Aleksandrs Vabelis, kurš neslēpj, ka ir homoseksuāls, pauž, ka partnerības regulējuma ieviešana viņam ir gaidīts notikums. Lai gan pats neplānojis izmantot "Notariāta likumā" sniegtās iespējas, to esamības ietekme esot vērtējama daudz plašāk. Viņaprāt, partnerattiecību regulējuma ieviešana ir simbols ievērojamai tautas daļai.

"Valsts vairāk nekā 30 gadus pēc atbrīvošanās no morāli degradējošas okupācijas spēj pateikt, ka tuvākā pieņemšana ir viena no tās pamatvērtībām. Ir vairāki pētījumi, analīzes un pārspriedumi par Latvijas nevienlīdzības cenu. Tos visus, lai arī detaļās atšķirīgus, vieno viens secinājums – tā ir dārģa, un mēs esam pārāk maza valsts, lai daļu savējo atstumtu vai izliktos neredzam. Te es nerunāju tikai par tiem augsti kvalificētajiem latviešiem, kuri par mājām izvēlas saukt vietu, kur jūtas piederīgi, bet gan arī par tiem, kuri neredz vajadzību investēt un attīstīties valstī, kura nespēj sakārtot pavisam elementārus jautājumus. Iemesls, kādēļ sākumā uzsveru bijušo okupāciju, ir tas, ka vēl pavisam nesen pasaule mūs redzēja kā daļu no visu aprijošas, indivīda vērtību neizprotošas impērijas. Mēs tādi vairs neesam (daži nekad arī nebija). Mums gan sev, gan pasaulei ir jāspēj nepagurstoši apliecināt, ka mums rūp katrs Latvijas iedzīvotājs, un šī likuma pieņemšana ir viens no šādiem apliecinājumiem. Pēc daudzu gadu darba pieņem-

EKSPERTS

Draudu un bubuļu taktika – kontroles rīks

Mārcis Balodis,
Austrumeiropas politikas
pētījumu centra pētnieks

Viendzimuma pāru laulību piesaukšana diskusijās, kas saistītas ar partnerattiecību likumu, šoreiz gan īsti nav pielīdzināma Kremļa naratīvam. Nenoliedzami Kremļa instrumentārijā patīk turēt dažādu veidu draudus: gan slēptus, gan atklātākus.

Te var runāt par politiku kopumā, jo šajā jomā draudu un bubuļu izmantošana ir gana izplatīta taktika. Tādēļ to nevar piedēvēt Kremlim kā kaut ko unikālu. Sabiedrības un savas auditorijas biedēšana pirmkārt demonstrē skaidru ienaidnieku. To, kuram nav taisnība, kurš rīkojas pretēji mūsu interesēm. Tajā pašā laikā iebiedēšana ir lie-

lisks rīks, lai saliedētu sabiedrību. Auditorija, uzzinot, ka mums ir kopīgs naidnieks, nekavējoties saliedējas, lai viņu uzveiktu. Politikā šādu retoriku var izmantot tas, kurš ir tā sauktais karoga nesējs, ap kuru visi saliedējas, un viņš kļūst par noteiktas sabied-

rības daļas aizstāvi pret sliktu, nepareizo un nepieņemamo. Tā ir vienkārša politikas tehnika, kas eksistē gadu tūkstošiem.

Teorētiski politikā uzmanības novēršana dažādos līmeņos var tikt un arī tiek izmantota. Lielā ažiotaža palīdz novērst uzmanību no svarīgiem un sasāpējušiem jautājumiem. Tas tiek izmantots arī mazākā lokā, kad nepieciešams savas auditorijas uzmanību novērst citā virzienā brīdī, kad jārisina kas konkrētai auditorijai svarīgs. Tādējādi līderi apmierina arī savas personiskās politiskās ambīcijas. Kopumā politiskajam līderim tas ļauj kontrolēt savu sekotāju uzmanību. Piemēram, viņš saka – lūk, šis jautājums ir aktuāls, līdz ar to pārējie jautājumi no darba kārtības izkrīt un laika gaitā tiek piemirsti.▶

UZZIŅAI

- Zvērināts notārs taīsa notariālo aktu par partnerību, ja divas pilngadīgas personas kopā personīgi ierodas pie zvērināta notāra un apliecina, ka tām ir tuvas personiskas attiecības, kopīga saimniecība un nolūks rūpēties par to, kā arī gādāt un atbalstīt vienai otru. Partnerība nav pielīdzināma laulībai.
- Zvērināts notārs taīsa notariālo aktu par partnerību, ja personas izsaka par to savu gribu un:
 - * nav laulībā;
 - * nav radnieki taisnā līnijā;
 - * nav brāļi un māsas vai pusbrāļi un pusmāsas.
- Notariālajā aktā par partnerību norāda personu apliecinājumu par savu gribu reģistrēt partnerību, rūpēties par kopīgu saimniecību, gādāt un atbalstīt vienai otru.
- Partnerība izbeidzas:
 - * ar personas nāvi,
 - * ja tiesa vienu no personām izsludina par mirušu,
 - * ar vienas vai abu personu laulību,
 - * ar abu personu gribas izteikumu notāram,
 - * ar tiesas spriedumu.

AVOTS: GROZĪJUMI "NOTARIĀTA LIKUMĀ"

tais partnerattiecību regulējums apliecina valsts attieksmi un piederību tai. Šis pāris sliksnim spertais solis vismaz daļēji rada pilntiesīguma sajūtu gan manī, gan katra brālī vai māsā, draugā, kolēģī vai kaimiņā," viņš saka.

Dairis un Kitija kopā ir jau aptuveni 12 gadus, nu jau viņu ģimenē aug divas atvases. Ikdienā aizrit kā ikvienā pilnvērtīgā ģimenē, tomēr laulību apliecība atvilktne nestāv vis. Kāpēc tā? "Līdz šim vienmēr par to esam tikai runājuši. Starp studijām, bērniem, darbiem tas vienmēr ir palicis sarunu līmenī. Tā noteikti nekad nav bijusi prioritāte, nav bijis arī iemesls apšaubīt mūsu

attiecību noturīgumu, lai tikai bērnu dēļ vai kā citādi sarakstītos. Kā parasti, nāk spiediens no malas, kad parādās bērni. Bet kaut kā šobrīd mums abiem liekas, ka tas varētu būt forši – tā nosvinēt jau kopā esošos gadus ar kaut ko nozīmīgāku," skaidro Kitija.

Par to, kas mainīsies, kad iestāsies partnerattiecību regulējums, pāris pagaidām nav padziļināti interesējies. "Jau labu laiku domājam, ka beidzot vajadzētu sarakstīties. Kopā izlēmām, ka nekādi mūsu ģimeni neietekmētu šis likums, jo dosimies tur, kur jādodas, kad oficiāli to vēlēsimies izdarīt.

Cik no lasītā saprotu – lai slēgtu partnerattiecības, nepie-

ciešams doties pie notāra un kārtot formalitātes, tad kāpēc tikpat labi to neizdarīt sarakstoties vai laulājoties?" retoriski vaicā Kitija.

Politikā izvēlas pseidoproblēmas

Politikas procesu pārzinātājs Jurgis Liepnieks pauž, ka vienmēr atbalstījis viendzimuma pāru tiesības visos veidos. "Un tomēr, ja raugāties uz mūsu valsts problēmām kopumā, šis ir ļoti sīks jautājums, kuram nebūtu jābūt politiskās dienaskārtības augšgalā. Daudz svarīgākas problēmas valstī ir vājā ekonomika, nelielie budžeta ienākumi, kas neļauj pienācīgi finansēt nedz veselību, nedz zinātni, izglītību, budžeta iestādēs strādājošos un novērst nabadzību. Īstās problēmas valstī ir nabadzība, nevienlīdzība, vājā ekonomika, sliktā veselības aprūpe, nekonkurētspējīgā izglītības sistēma, korupcija, tiesu sistēmas vājums un daudzas citas. Politikā nav spējīgi risināt nevienu no tām un tāpēc izvēlas problēmas, kuras viņiem ir pa spēkam, taču diemžēl tās ir tikai pseidoproblēmas, kas pilnīgi neko vai gandrīz neko neizmaina reālajā valsts dzīvē."

J. Liepnieks uzskata, ka Stambulas konvencija, ko viņš atbalsta, viendzimuma pāru tiesības, vai pretēji – tradicionālās ģimenes aizstāvība –, tās visas ir pseidoproblēmas, un vienīgais iemesls, kāpēc sabiedrībā par tām vispār runā, ir tas, ka politikāiem un publiskās debātes veidotājiem trūkst intelektuālās kapacitātes, pieredzes un kompetences pat tikai pietuvoties īsto valsts problēmu risināšanai.▶